

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/176/2022
Identifikačné číslo spisu:	2216212797
Dátum vydania rozhodnutia:	31.08.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Halušková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:2216212797.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ H. P. O., narodená XX. Q. XXXX, Q. Y., I. XXXX, S. T. XX, 2/ H. P., narodený XX. W. XXXX, Q. Y., I. XXXX, S. T. XX, 3/ V. B. P., narodený XX. X. XXXX, Q. Y., O. XXXX, Y. T. XX U., 4/ U.Á. H. Z., rod. P., narodená XX. U. XXXX, Q. Y., O. XXXX, G. H. T. XX.X/X, zastúpených Advokátska kancelária JAVOR - TOKÁR, s.r.o., Bratislava, Stará Vajnorská cesta 37, IČO: 36 264 750, proti žalovaným: 1/ I. S., narodený XX. Q. XXXX, R. Č.. XX, zastúpený JUDr. Helena Buzgóová, advokátka so sídlom Dunajská Streda, Alžbetínske nám. 1203, 2/ Wüstenrot poisťovňa, a.s., Bratislava - mestská časť Petržalka, Digital Park I, Einsteinova 21, IČO: 31 383 408, zastúpená SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 7C/209/2016, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 11. mája 2021 sp. zn. 26Co/60/2020 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 11. mája 2021 sp. zn. 26Co/60/2020 vo výroku, ktorým odvolania žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ odmietol (II. výrok) a vo výroku o trovách konania (III. výrok) z r u š u j e a vec mu v tomto rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dunajská Streda (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. októbra 2018 sp. zn. 7C/209/2016 žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur a náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eura, žalobcovi 2/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eura, žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,6 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.977,6 eura od 9.6.2016, ako aj vecnú škodu vo výške 87,57 eura, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), vo zvyšku žalobu zamietol (výrok II.) a žalovaným 1/ a 2/ priznal náhradu trov konania v rozsahu 88 % (výrok III.).

2. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 11. mája 2021 sp. zn. 26Co/60/2020 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti uloženia povinnosti žalovanému 1/ a žalovanému 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6.428 eur

a žalobcovi 3/ náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 1.977,60 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1.977,60 eura od 9.6.2016 do zaplata do troch dní od právoplatnosti rozsudku potvrdil a v časti uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni 1/ náhradu vecnej škody vo výške 115,87 eura, žalobcovi 2/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eura a žalobcovi 3/ náhradu vecnej škody vo výške 87,57 eura zmenil tak, že žaloby žalobcov 1/, 2/ a 3/ na náhradu vecnej škody zamietol (I. výrok). Odvolania žalobcov 1/, 2/, 3/ a 4/ ako oneskorené odmietol (II. výrok) a žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobcom 1/, 2/, 3/ a 4/ nárok na náhradu trov tohto konania v rozsahu 88,8 % s tým, že plnením jedného zo žalobcov zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalobcov, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (III. výrok). Odvolací súd vo vzťahu k včasnosti podania odvolania poukázal na záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého pre zachovanie lehoty na podanie odvolania nie je rozhodujúci okamih odoslania e-mailu, ale okamih doručenia e-mailovej správy súdu; za doručené sa považuje odvolanie v deň doručenia e-mailu súdu, i keď sa tak stalo po úradných hodinách súdu (uznesenie sp. zn. 2Obdo/12/2016 z 31. januára 2017). Odvolací súd zhodne s Ústavným súdom Slovenskej republiky (uznesenie sp. zn. IV. ÚS 115/2020 z 01. apríla 2020) v tomto kontexte dospel k záveru, že pri využívaní bežnej e-mailovej služby ide o priame a bezprostredné využitie technického prostriedku, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje prenos dátovej (elektronickej) správy od odosielateľa k príjemcovi. V tejto forme elektronickej komunikácie nemožno uvažovať o konkrétnej e-mailovej aplikácii (službe) ako o orgáne, ktorý má povinnosť doručiť podanie v zmysle § 121 ods. 5 Civilného sporového poriadku. Z tohto pohľadu je rozhodným moment, keď bola e-mailová správa doručená príslušnému súdu (v prejednávacom spore 06. november 2018), a nie moment jej odoslania (05. november 2018).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie z dôvodov uvedených v § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Porušenie svojho práva na spravodlivý proces videli v odmietnutí ich včas podaného odvolania ako oneskoreného odvolacím súdom. Argumentovali, že odvolací súd nesprávne stotožnil dátum prečítania emailovej správy obsahujúcej odvolanie (06. novembra 2018) súdom prvej inštancie s dátumom doručenia odvolania okresnému súdu (05. novembra 2018); na podporu svojich tvrdení k dovolaniu pripojili odborné vyjadrenie č. 80/2021 P. H. Q. Q., V., znalca z odboru elektrotechnika, odvetví elektronika, riadiaca technika, výpočtová technika (hardware), odhad hodnoty elektrotechnických zariadení a elektroniky a počítačové programy (software) a potvrdenie o doručení e-mailu. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“) uviedli, že odvolací súd postupoval excesne v časti trov konania, keď sa pri právnom posúdení veci odchyľil od ustálenej súdnej praxe. V prípade náhrady nemajetkovej umy v peniazoch rozhodnutie o výške priznanej náhrady závisí od úvahy súdu. Hoci § 255 CSP neobsahuje obdobné ustanovenie ako OSP (§ 142 ods. 3), podľa odborných výkladov aj súdnej praxe zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku, resp. bol úspešný čo do základu nároku. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška plnenia je druhotná a nadväzujúca. Zároveň odvolací súd v časti trov konania podľa dovolateľov pochybil, keď na účely stanovenia procesného úspechu strán spojil samostatné nároky (čo do povahy žalobou uplatneného práva aj do jednotlivých účastníkov, vo vzťahu ku ktorým mal rozhodovať samostatnými výrokmi o trovách konania) do jedného celku; poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 11. októbra 2012 sp. zn. 3MCdo/11/2011. Dovolatelia navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný 1/ sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu namietol prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko v dovolaní nie je špecifikovaná právna otázka vyriešená odvolacím súdom rozdielne od doterajšej ustálenej praxe odvolacieho súdu ani konkrétne rozhodnutia NS SR, spĺňajúce atribúty ustálenej súdnej praxe, ktoré považujú žalobcovia za rozhodujúce v tejto veci. Keďže žalobcovia nevymedzili dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 432 CSP, žalovaný 2/ navrhol dovolanie

odmietnuť podľa § 447 písm. f) CSP, eventuálne podľa § 448 CSP zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona teda treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

8. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) konštatoval, že základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 275/2018 uviedol, že „Ustanovenie § 420 Civilného sporového poriadku zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania)“ Z uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľov proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým ich odvolanie odmietol, je prípustné.

9. Podľa § 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 117 Civilného sporového poriadku lehota je súdom alebo zákonom ustanovený časový úsek na vykonanie úkonu.

Podľa § 121 ods. 2 Civilného sporového poriadku do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty.

Podľa § 121 ods. 4 Civilného sporového poriadku ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 121 ods. 5 Civilného sporového poriadku lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

10. Žalobcovia videli porušenie svojho práva na spravodlivý proces v odmietnutí ich včas podaného odvolania ako oneskoreného. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie z 18. októbra 2018 bol doručený splnomocnencovi žalobcov v piatok 19. októbra 2018. Lehota na podanie odvolania v trvaní 15 dní začala žalobcom plynúť 20. októbra 2018 a uplynula by 04. novembra 2018, ktorý

pripadol na deň pracovného pokoja (nedeľa), preto žalobcovia mohli odvolanie podať ešte v pondelok 05. novembra 2018 (§ 121 ods. 4 CSP). Odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcov bolo doručené e-mailom bez autorizácie súdu prvej inštancie 06. novembra 2018. Z obsahu spisu tak, ako ho mal k dispozícii odvolací súd vyplýva, že odvolanie (č. l. 354) odoslané emailom dňa 05. novembra 2018 o 18.20 hod. bolo súdom prvej inštancie opatrené prezenčnou pečiatkou, podľa ktorej došlo okresnému súdu dňa 06. novembra 2018 o „7 hod.“ (č. l. 353) a jeho doplnenie cez ústredný portál verejnej správy (č. l. 358) bolo okresnému súdu podľa jeho prezenčnej pečiatky doručené 07. novembra 2011 o 11.20, resp. 11.28 hod. (údaj o minútach je zle čitateľný). Ďalej sa v súdnom spise (č. l. 367) nachádza listina označená ako potvrdenie o odoslaní podania, z ktorej vyplýva dátum a čas prijatia odvolania žalobcov 06. november 2018 9.38 hod. a doručienka (č. l. 368) o doručení podania 06. novembra 2018 o 9.54 hod., pričom kvalifikovaný elektronický podpis dokumentu označeného ako „Zaloba_doplnenie_odvolanie.sk“ bol overený ku dňu 06. novembra 2018 o 09.08 hod. V elektronickom súdnom registri bol elektronický dokument obsahujúci odvolanie žalobcov podané cez ústredný portál verejnej správy vytvorený 07. novembra 2018 o 12.26 hod. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd vychádzal pri posudzovaní okamihu doručenia odvolania žalobcov emailom z údajov o dni doručenia obsiahnutého v prezenčnej pečiatke súdu prvej inštancie bez skúmania, či k jeho skutočnému doručeniu súdu prvej inštancie nedošlo už skôr vzhľadom na to, že časové obdobie medzi odoslaním emailu dňa 05. novembra 2018 o 18.20 hod. a jeho súdom prvej inštancie vyznačeným doručením dňa 06. novembra 2018 o 7 hod. nespadá do pracovnej doby okresného súdu. Záver odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania žalobcov podaného emailom ako oneskoreného je preto bez náležitého zisťovania skutočnej doby jeho doručenia súdu prvej inštancie predčasný.

11. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konanie na odvolacom súde trpí vadou zmätočnosti v intenzite porušujúcej právo žalobcov na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd potom zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti a v závislom výroku o trovách konania a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

12. Vzhľadom na existenciu dovolacieho dôvodu uvedeného vyššie sa dovolací súd posudzovaním dovolania z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP nezaoberal. Nad rámec uvedeného ale dovolací súd poukazuje na potrebu, aby sa odvolací súd v novom rozhodnutí o náhrade trov konania dôsledne vysporiadal s charakterom procesného spoločenstva žalobcov vo vzťahu k charakteru náhrady škody tak, ako bola žiadaná žalobou.

13. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

14. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.